

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

Кафедра Технології м'ясних, рибних та морепродуктів

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан факультету харчових технологій
та управління якістю продукції АПК

Лариса БАЛЬ-ПРИЛИПКО

Протокол № 10 від 22. 05. 2024 р.

05 2024 р.

“СХВАЛЕНО”

на засіданні кафедри технології
м'ясних, рибних та морепродуктів

Протокол № 9 від 15.05.2024 р.

В.о. завідувача кафедри

Наталія ГОЛЕМБОВСЬКА

“РОЗГЛЯНУТО”

Гарант ОП «Харчові технології»

Олександр САВЧЕНКО

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

галузь знань 17 «Електроніка, автоматизація та електронні комунікації»

спеціальність 175 «Інформаційно-вимірювальні технології»

освітня програма «Якість, стандартизація та сертифікація»

освітній ступінь – магістр

Факультет (ННІ) Харчових технологій та управління якістю продукції АПК

Розробники: д.е.н., професор Віктор ЄМЦЕВ

Київ 2024

**Опис навчальної дисципліни
«Економічні аспекти підприємницької діяльності»**

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	
Освітньо-кваліфікаційний рівень	ОС «магістр»
Спеціальність	175 «Інформаційно-вимірjuвальні технології»
Освітня програма	«Якість, стандартизація та сертифікація»
Характеристика навчальної дисципліни	
Вид	обов'язкова
Загальна кількість годин	120
Кількість кредитів ECTS	4
Кількість змістових модулів	3
Курсовий проект (робота)	-
Форма контролю	Екзамен
Показники навчальної дисципліни для денної, скороченої та заочної форм навчання	
	Денна форма навчання
Рік навчання	1
Семестр	2
Лекційні заняття	15
Практичні, семінарські заняття	15
Лабораторні заняття	-
Самостійна робота	90
Індивідуальні заняття	-
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	2
Форма контролю	Екзамен

1. Мета, завдання, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Мета викладання навчальної дисципліни «Економічні аспекти підприємницької діяльності» є формування і засвоєння комплексу теоретичних знань та прикладних навичок із раціональної організації виробництва, планування і управління господарською діяльністю підприємств, застосування методів підвищення результативності виробничих систем та економічної ефективності функціонування підприємства в ринкових умовах.

Завдання вивчення дисципліни «Економічні аспекти підприємницької діяльності» є теоретична та практична підготовка студентів з питань:

- теорії та сучасних практик менеджменту;
- теорії та сучасних практик ведення підприємницької діяльності:

- проведення техніко-економічних розрахунків та обґрунтування параметрів раціональної організації функціонування виробничих систем підприємства;
- планування ресурсного забезпечення виробництва, обсягів виробництва і збуту продукції підприємства;
- ефективного управління діяльністю промислового підприємства в ринкових умовах;
- оновлення продукції та організаційно-технічного розвитку підприємства з метою розвитку їх конкурентоспроможності;
- фінансової оцінки діяльності підприємства;

Набуття компетентностей:

інтегральна компетентність (ІК): здатність розв'язувати задачі і проблеми різного рівня складності наукового, технічного та педагогічного характеру у процесі навчання, науково-дослідної, освітньої діяльності та у виробничих умовах підприємств галузі, що передбачає застосування базових теоретичних знань, розвинутої системи логічного мислення, комплексу теорій та методів фундаментальних і прикладних наук.

загальні компетентності (ЗК):

ЗК9 Здатність розробляти та управляти проектами

спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК10 Здатність враховувати комерційний та економічний контексти в метрологічній діяльності.

{інформація доступна в освітній програмі}

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 04. Вміти виконувати аналіз інженерних продуктів, процесів і систем за встановленими критеріями, обирати і застосовувати найбільш придатні аналітичні, розрахункові та експериментальні методи для проведення досліджень, інтерпретувати результати досліджень.

ПРН 05. Вміти формулювати та вирішувати завдання у галузі метрології, що пов'язані з процедурами спостереження об'єктів, вимірювання, контролю, діагностування і прогнозування з урахуванням важливості соціальних обмежень (суспільство, здоров'я і безпека, охорона довкілля, економіка, промисловість тощо).

ПРН 06. Вміти розробляти нормативно-технічні документи та стандарти метрологічної спрямованості на інженерні продукти, процеси і системи.

ПРН 07. Вміти проектувати і розробляти інженерні продукти, процеси та системи метрологічної спрямованості, обирати і застосовувати методи комп'ютеризованих експериментальних досліджень.

ПРН 09. Мати навички організації і проведення технічних випробувань інженерних продуктів. ПРН 10. Аналізувати та оцінювати вплив інформаційно-

вимірювальної техніки та метрологічної діяльності на навколишнє середовище та безпеку життєдіяльності людини.

{інформація доступна в освітній програмі}

2. Програма та структура навчальної дисципліни для:
- повного терміну денної (заочної) форми навчання;

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	денна форма			
	усього	у тому числі		
		л	п	с.р
1	2	3	4	5
Модуль 1				
1-й змістовий модуль: Теоретичні та правові засади здійснення підприємницької діяльності				
Тема 1. Сутність, функції, принципи підприємництва як сучасної форми господарської діяльності.	7	1	1	5
Тема 2. Сучасні тенденції розвитку підприємництва в Україні та за кордоном	7	1	1	5
Тема 3. Сутність, методи генерування та вибір підприємницької ідеї та цілі	7	1	1	5
Тема 4. Організаційно-правові основи підприємництва. Форми та суб'єкти підприємницької діяльності.	7	1	1	5
Тема 5. Маркетингова діяльність у підприємницькому середовищі	7	1	1	5
Тема 6. Формування економічних відносин у підприємницькому середовищі	7	1	1	5
Разом за змістовим модулем 1	42	6	6	30
1	2	3	4	5
2-й змістовий модуль Види підприємницької економічної діяльності та їх характеристика				
Тема 7. Фінансове середовище підприємницької діяльності	14	2	2	10
Тема 8. Управління витратами на підприємстві	24	2	2	20
Разом за змістовим модулем 2.	38	4	4	30
3-й змістовий модуль: Економічні аспекти підприємницької діяльності				
Тема 9. Економічні особливості підприємницької діяльності	7	1	1	5
Тема 10. Оцінка економічної ефективності підприємницької та інноваційної діяльності	12	1	1	10

Тема 11. Бізнес-планування підприємницької діяльності	21	3	3	15
Разом за змістовним модулем 3	40	5	5	30
Всього годин	120	15	15	90

3. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		денна форма
1	2	3
Тема 1 Сучасні тенденції розвитку підприємництва в Україні та за кордоном		
1	Практичне заняття 1 Визначення суб'єктів підприємницької діяльності Законодавче забезпечення підприємницької діяльності. Принципи та механізм реалізації вітчизняного підприємництва. Сучасні проблеми та тенденції розвитку підприємництва в Україні та за кордоном.	1
Тема 2 Маркетингова діяльність у підприємницькому середовищі		
2	Практичне заняття 2 Роль і значення маркетингу в підприємстві. Товарна політика. Цінова політика. Збутова політика. Комунікаційна політика та форми взаємодії підприємців. Зовнішнє та внутрішнє середовище. SWOT - аналіз. Аналіз STEEPLE-факторів	2
Тема 6. Формування економічних відносин у підприємницькому середовищі		
3	Практичне заняття 3 Елементи інфраструктури бізнесу. Банківська, біржова, митна та податкова системи в інфраструктурі бізнесу. Сутність договірних взаємовідносин, види та структура договорів.	2
Тема 7. Фінансове середовище підприємницької діяльності		
4	Практичне заняття 4 Фінансова діяльність у підприємницькому управлінні Податковий кодекс України. Система оподаткування підприємницької діяльності. Загальнодержавні податки та збори. Місцеві податки та збори. Спрощена система оподаткування. Підприємницькі угоди. Налагодження партнерських зв'язків у підприємстві	2
Тема 8. Управління витратами на підприємстві		
5	Практичне заняття 5 Класифікація та кошторис витрат виробництва. Собівартість продукції: види, складові, методи розрахунку. Ціна продукції та цінова політика сучасного підприємства. Обґрунтування заходів щодо зниження собівартості продукції.	2
Тема 9. Економічні особливості підприємницької діяльності		

6	Практичне заняття 6 Характеристики успішного підприємця. Розвиток електронної комерції. Розроблення та просування сайту компанії Соціальна відповідальність підприємця Мотивація у підприємницької діяльності. Підприємницькі ризики. Протидія ворожим поглинанням.	2
Тема 10. Оцінка економічної ефективності підприємницької та інноваційної діяльності		
7	Практичне заняття № 7 Принципи оцінювання ефективності підприємницької діяльності. Методи та показники оцінювання ефективності підприємницької та інноваційної діяльності.	2
Тема 11 Бізнес-планування підприємницької діяльності		
8	Практичне заняття 8 Сутність, призначення та структура БП. Стандарти розробки БП. Розрахунок фінансових показників БП та визначення його ефективності Джерела фінансування бізнес-плану. Шляхи виходу з проекту	2
Разом		15

4. Теми самостійної роботи ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		денна форма
1	2	3
1	Тема 1 Сучасні тенденції розвитку підприємництва в Україні та за кордоном Визначення сутності та суб'єктів підприємницької діяльності Законодавче забезпечення підприємницької діяльності. Види підприємництва. Функції, суб'єкти та об'єкти підприємницької діяльності Принципи та механізм реалізації вітчизняного підприємництва. Сучасні проблеми та тенденції розвитку підприємництва в Україні та за кордоном.	5
2	Тема 3. Сутність, методи генерування та вибір підприємницької ідеї та цілі. Підприємницька ідея. Методи та джерела формування підприємницької ідеї. Генерування ідеї. Етапи реалізації підприємницької ідеї. Фактори, пов'язані з провалами реалізації бізнес-ідей	5

3	<p>Тема 4. Організаційно-правові основи підприємництва. Форми та суб'єкти підприємницької діяльності.</p> <p>Загальна характеристика приватної, колективної та державної форм підприємництва. Загальна характеристика виробничого, комерційного, фінансово-кредитного підприємництва..</p> <p>Організаційно-правові форми підприємництва. Підприємство без створення юридичної особи</p> <p>Господарські товариства. Мале підприємство. Соціальне підприємство як сучасний вид підприємницької діяльності.</p>	10
4	<p>Тема 5 Маркетингова діяльність у підприємницькому середовищі</p> <p>Поняття, функції та принципи маркетингу. Види маркетингу у підприємницькій діяльності. Маркетингові інструменти підтримки підприємницької діяльності. Маркетингові комунікації. Види та інструменти маркетингових комунікацій. Реклама, її завдання, функції та види. Планування маркетингу в підприємницькій діяльності Роль і значення маркетингу в підприємстві. Товарна політика. Цінова політика. Збутова політика. Комунікаційна політика та форми взаємодії підприємців. Зовнішнє та внутрішнє середовище. SWOT - аналіз. Аналіз STEEPLE-факторів</p>	10
5	<p>Тема 6. Формування економічних відносин у підприємницькому середовищі</p> <p>Елементи інфраструктури бізнесу. Банківська, біржова, митна та податкова системи в інфраструктурі бізнесу. Сутність договірних взаємовідносин, види та структура договорів.</p>	10
6	<p>Тема 7. Фінансове середовище підприємницької діяльності</p> <p>Поняття фінансування підприємницької діяльності.....</p> <p>Особисте та колективне фінансування підприємницької діяльності. Внутрішні джерела фінансування. Кредитування підприємницької діяльності. Лізинг як особлива форма кредитування підприємницької діяльності. Фінансові програми підтримки підприємництва. Венчурне фінансування підприємництва. Краудфандинг у фінансуванні підприємницьких проєктів. Фінансова діяльність у підприємницькому управлінні. Податковий кодекс України. Система оподаткування підприємницької</p>	10

	діяльності. Загальнодержавні податки та збори. Місцеві податки та збори. Спрощена система оподаткування. Підприємницькі угоди. Налагодження партнерських зв'язків у підприємстві	
7	Тема 8. Управління витратами на підприємстві Класифікація та кошторис витрат виробництва. Собівартість продукції: види, складові, методи розрахунку. Ціна продукції та цінова політика сучасного підприємства. Обґрунтування заходів щодо зниження собівартості продукції. Планування витрат і доходів підприємницької діяльності.. Планування прибутку підприємницької діяльності. Планування рівня безбитковості підприємницької діяльності. Планування ціни продукції (товарів, робіт, послуг)	10
8	Тема 9. Економічні особливості підприємницької діяльності Сутність та методи управління економічними ризиками. Методи планування обсягів реалізації продукції: експертних оцінок, економіко-статистичні, на основі маркетингових досліджень. Економічні межі обсягів діяльності підприємства. Безбиткова діяльність підприємства. Обсяг реалізації, який забезпечує отримання цільового обсягу прибутку. Організація збуту продукції на підприємстві.	10
9	Тема 10. Оцінка економічної ефективності підприємницької та інноваційної діяльності Аналітична оцінка економічної і соціальної ефективності підприємництва. Основні етапи проведення комплексного аналітичного дослідження результатів діяльності підприємницьких структур в Україні. Об'єкти економічного аналізу підприємницьких виробничих структур. Інформаційне забезпечення організації економічного аналізу. Система показників оцінки ефективності виробничо-господарської, бізнесово-фінансової діяльності підприємництва. Принципові положення визначення ефективності створення та діяльності спільних виробничих підприємств..	10

10	<p>Тема 11 Бізнес-планування підприємницької діяльності</p> <p>Сутність, призначення та структура БП. Логіка процесу стратегічного планування на підготовчій стадії . Оцінка сприятливих зовнішніх можливостей та загроз для бізнесу . Виявлення сильних і слабких сторін фірми . Визначення місії фірми . Аналіз стратегічних альтернатив і вибір стратегії Стандарти розробки БП. Розрахунок фінансових показників БП та визначення його ефективності Джерела фінансування бізнес-плану. Шляхи виходу з проекту</p>	10
Разом		90

5. Засоби діагностики результатів навчання:

- екзамен (залік):
- модульні тести:
- тестові завдання:
- реферати:

6. Методи навчання.

- словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда);
- практичний метод (практичні заняття);
- наочний метод (метод ілюстрацій);
- робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, написання рефератів);
- самостійна робота (виконання завдань).

7. Методи оцінювання

- екзамен (залік):
- усне або письмове опитування;
- модульне тестування:
- тестові завдання:
- реферати та їх презентація.

8. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Оцінювання знань студента відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 чинного «Положення про

екзамени та заліки у НУБіП України» (наказ про уведення в дію від 03.03.2021 р. протокол № 7)

Рейтинг студента, бали	Оцінка національна за результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	Відмінно	Зараховано
74-89	Добре	
60-73	Задовільно	
0-59	Незадовільно	Не зараховано

Для визначення рейтингу студента (слухача) із засвоєння дисципліни R дис. 100 балів) одержаний рейтинг з атестації **R ат** (до 30 балів) додається до рейтинг студента (слухача) з навчальної роботи **R нр** (до 70 балів):

$$R \text{ дис} = R \text{ нр} + R \text{ ат.}$$

9. Навчально-методичне забезпечення

- електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України eLearn -);
- конспекти лекцій та їх презентації;
- підручники і навчальні посібники;
- методичні матеріали щодо вивчення навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти денної та заочної форм здобуття вищої освіти;
- текстові та електронні варіанти тестів для поточного і підсумкового контролю, методичні матеріали для організації самостійної роботи студентів.

10. Рекомендовані джерела інформації

Законодавча та нормативно-правова

1. Конституція України (офіц. текст за станом на 1 січня 2024 р.) / – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show>
2. Господарський кодекс України (офіц. текст: за станом на 20 січня 2019 р.) / Верховна Рада України. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>
3. Кодекс законів про працю України з постатейними матеріалами (офіц. текст у редакції від 18.05.2024) / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text>

4. Податковий Кодекс України (редакція від 01.04.2024,)// [Електронний ресурс]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>
5. «Про оплату праці» Закон України від 24.03.1995 р. №108/95-ВР (редакція від 27.04.2024)//
URL: <https://www.profiwins.com.ua/ru/legislation/laws/95.html>
- 6.«Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців» Закон України №755-IV від 15.05.2003р. (редакція від 01.01.2024)//
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/755-15#Text>
7. «Про акціонерні товариства» Закон України: [із змінами та доповненнями станом на 01.01.2022р] //
URL: <https://ips.ligazakon.net/document/view/t080514?an=979>
8. Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності» Закон України «: (редакція від 26.10.2023) // URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2806-15#Text>
9. «Про колективні договори і угоди» Закон України (редакція від 11.12.2022) // URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3356-12#Text>
10. «Про відпустки» Закон України: (редакція від 24.12.2023) // URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/504/96-%D0%B2%D1%80#Text>
12. «Про господарські товариства» Закон України (редакція від 31.03.2023) // URL: http://search.ligazakon.ua/1_doc2.nsf/link1/T157600.html
13. «Про цінні папери та фондовий ринок» Закон України (редакція від 27.04.2024,)// URL: <https://www.nssmc.gov.ua/documents/zakon-ukrani-pro-tsnn-papери-ta-fondoviy-rinok>
14. Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування : [станом на 01.12.2023 р] // URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2464-17#Text>
15. Положення про порядок створення та функціонування технопарків та інноваційних структур інших типів : [постанова КМУ : від 22 травня 1996 р. № 549 (редакція від 25.08.2004,) // URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/549-96-п>.

Основна:

1. Бізнес-план: технологія розробки та обґрунтування: Навч.посіб./ С.Ф. Покропивний, С.М. Соболев, Г.О. Швиданенко, О.Г. Дерев'янка. – К.: КНЕУ, 2019. – 379 с.
2. Борман Д., Воротина Л., Федерман Р. Менеджмент: підприємницька діяльність у ринковій економіці. – Львів, «Світоч», 2017. -225 с.
3. Варналій З. Основи підприємництва. Навч. поібник. –К.: Сузір'я. 2017. – 246 с.
4. Гаєвська Л. М. Підприємницька діяльність : підручник / Л. М. Гаєвська,

- О. І. Марченко. - Ірпінь : Університет ДФС України, 2019. - 500 с.
5. Дмитрієв І.А. Економіка підприємства: навчальний посібник для практичних занять і самостійної роботи студентів вищих навчальних закладів / І.А. Дмитрієв, І.Ю. Шевченко. – Х.: ФОП Бровін О.В., 2018. – 292 с
  6. Економіка підприємства: підруч. / за заг. ред. С.Ф.Покропивного. – Вид. 3-ге, перероб. та доп. – К.: КНЕУ, 2015. – 528 с.
  7. Економіка та організація підприємницької діяльності: навч. посіб / За заг. ред. д.е.н. Н. В. Сментини. – К: ФОП Гуляєва В.М, 2019. – 320 с.
  8. Економіка та організація виробництва : підруч. / за ред. В. Г. Герасимчук – К. : Знання, 2017. – 678 с
  9. Захарчин Г.М. Основи підприємництва: Навч. посібник. – К.: Знання, 2018. – 192 с.
  10. Коваль З.О., Тивончук О.І. Підприємництво і менеджмент: Навч. посібник. – Львів: 2016. – 242 с.
  11. Основи підприємництва: Підручник / [Біляк Т.О., Бірюченко С.Ю., Бужимська К.О., та ін.] ; під заг. ред. Н.В. Валінкевич. Житомир : ЖДТУ, 2019. – 493 с.
  12. Основи підприємницької діяльності : підручник / за редакцією д.е.н., проф. В. М. Марченко. – Київ : КПП ім. Ігоря Сікорського. Вид-во «Політехніка», 2022. – 515 с.
  13. Підприємництво, торгівля та біржова діяльність [Текст] : підручник / за заг. ред. д.е.н., проф. І. М. Сотник, д.е.н., проф. Л. М. Таранюка. – Суми : ВТД «Університетська книга», 2018. – 572 с.
  14. Полянко В.В., Круглянко А.В. Основи підприємництва: Навч. посібник. – К.: Дакор, КНТ, 2018. -196 с.

Додаткова:

1. Основи підприємництва: Навч. посібник // За заг. ред.. П.В. Круша, В.І. Подвігіної, Б.М. Сердюка. – К.: КНТ, 2019. – 156 с.
2. Богоявленська, Ю. В. Економіка та менеджмент праці : навч. посіб. / Ю. В. Богоявленська, Є. І. Ходаківський. – К. : Кондор, 2017. – 332 с
3. Василенко, В. О. Виробничий (операційний) менеджмент : навч. посіб. / В. О. Василенко, Т. І. Ткаченко. – 2-е вид., випр. і допов. – К. : Центр навч. літ., 2015. – 532 с
4. Гевко, І. Б. Операційний менеджмент : навч. посіб. / І. Б. Гевко. – К. : Кондор, 2015. – 228 с.
5. Кожушко, Л. Ф. Екологічний менеджмент : підручник / Л. Ф. Кожушко, П. М. Скрипчук. – К. : Академія, 2017. – 432 с.

6. Час для компанії. Корпоративний тайм-менеджмент / Г. Архангельский, Л. Богуш, Н. Васильева [и др.] ; под ред. Н. Ханановой. – К. : ФОП А. Капуста, 2017. – 180 с.

11. Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу : <http://https://www.rada.gov.ua/>
2. Офіційний сайт Державної служби статистики України. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua/>
3. Офіційний сайт Державної фіскальної служби України. – Режим доступу : sfs.gov.ua/
4. Офіційний сайт Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України – Режим доступу: <http://www.me.gov.ua/>
5. Офіційний сайт [Міністерства фінансів України](https://www.mof.gov.ua/)– Режим доступу : <https://www.mof.gov.ua/>
6. Офіційний сайт Державного агентства України з управління національними проектами – Режим доступу : [http:// ns1.ukrproject.gov.ua/](http://ns1.ukrproject.gov.ua/)
7. Нормативні акти України – Режим доступу: www.nau.kiev.ua/
8. Інформація про систему планування матеріальних потреб виробництва (MRP). – Режим доступу: <http://www.management.com.ua/ims/ims002.html>
9. Характеристика системи «точно у термін» – Режим доступу: <https://www.cfin.ru/press/loginfo/2001-05/52-55.shtml>
10. Про управління бізнес процесами. – Режим доступу: www.management.com.ua/
11. – Режим доступу: https://pidruchniki.com/67898/menedzhment/menedzhment_organizatsiy
12. Режим доступу: <http://uk.wikipedia.org/wiki/менеджмент>
13. Режим доступу: <http://www.management.com.ua/>